

ادبار: بدبختی، سیاه‌روزی، متضاد اقبال

اقبال: خوشبختی، سعادت

توفیق: آن است که خداوند، اسباب را موافق

خواهش بنده، مهیا کند تا خواهش او به نتیجه برسد؛

سازگار گردانیدن

تیره‌رایی: بداندیشی، گمراهی

چاشنی بخش: آنچه برای اثربخشی بیشتر کلام به

آن اضافه می‌شود.

حلاوت: شیرینی

نژند: خوار و زبون

حس آمیزی

به نام چاشنی بخش زبان‌ها حلاوت سخن معنی در بیان‌ها

تُعِزُّ مَنْ تَشَاءُ وَتُذِلُّ مَنْ تَشَاءُ ← یکی را دهد تخت و تاج بلند / یکی را کند خار و زار و نژند

با نام خدایی که اثربخشی به سخن انسان داد و شیرینی معنی در بیان انسان قرار داد. (آغاز می‌کنم).

بلند آن سر، که او خواهد بلندش مجاز نژند آن دل، که او خواهد نژندش

هر آن کسی که خدا بخواهد سر بلند خواهد شد و هر که را بخواهد خوار و زبون می‌کند.

صرابت: یکی را دهد تخت و تاج بلند / یکی را کند خوار و زار و نژند

اضافه‌ی ...

عادل بودن خدا

در ناسته احسان گشاده‌ست به هر کس آنچه می‌بایست، داده‌ست

آنکه هفت اقلیم عالم را نهاد / هر کسی را هر چه لایق بود داد

تلمیح دارد به: «إِنَّ اللَّهَ يَرْزُقُ مَنْ يَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ» (آیه ۳۷ آل عمران)

در نیکوکاری خدا همواره باز است و به هر کس هر چه لازم بوده است را بخشیده است.

کنایه از کمترین چیز

به ترتیبی نهاده وضع عالم که فی یک موی باشد بیش و نی کم

عالم هستی را به گونه‌ای آفریده است که کوچکترین چیزی در آن کم و زیاد نیست.

ت: در همهی بیت‌های زیر، به غیر از بیت ..... آرایه حس آمیزی وجود دارد.

- (۱) از این شعر تر شیرین ز شاهنامه عجب دارم / که سر تا پای حافظ را چرا در زر نمی‌گیرد
- (۲) به ترانه‌های شیرین، به بهانه‌های رنگین / بکشید سوی خانه، مَه خوب خوش لقا را
- (۳) بوی دهن تو از چمن می‌شنوم / رنگ تو ز لاله و سمن می‌شنوم
- (۴) منگر بدین ضعیف تنم زان که در سخن / زین چرخ پرستاره فزون است اثر مرا

ت: در کدام بیت آرایه ی حس آمیزی مشهود نیست؟

- (۱) دولت فقر خدایا به من ارزانی دار / کاین کرامت سبب حشمت و تمکین من است
- (۲) صد میکده خون بیش کشیده است لب من / تا کار به رنگینی گفتار کشیده ست
- (۳) بی چشمه ی نوشی نشود ناله گلوسوز / شیرین سخنی نی ز لب یار کشیده است
- (۴) نشئه ی دیدار ساقی و رونق مستی شکست / هیچ کس بویی زمی در شیشه و ساغر ندید

ت: در کدام بیت، آرایه‌ی حس آمیزی به کار رفته است؟

- (۱) یا برو همچون زنان رنگی و بویی پیش گیر / یا چو مردان اندر ای و گوی در میدان فکن
- (۲) هر خسی از رنگ گفتاری بدین ره کی رسد / درد باید پرده سوز و مرد باید گام زن
- (۳) برگی بی برگی نداری، لاف درویشی نزن / رخ چو عیاران نداری، جان چو نامردان مکن
- (۴) چرخ گردون این رسن را تا می‌رساند تا به چاه / گر همی صحرات باید، چنگ درزن در رسن

ت: در هر بیت، به جز بیت ..... آرایه حس آمیزی مشهود است.

- (۱) به من نوبت نداد آن چشم پر حرف / پس از عمری که راه حرف وا شد
- (۲) آن بلبلم که چون کشم از دل صغیر گرم / بوی محبت از نفسم می‌توان شنید
- (۳) گویا ز شش جهت امید در بسته اند / کز هیچ لب به گوش نوایی نمی‌رسد
- (۴) به زبان چربای جان بنواز جان ما را / به سلام خشک خوش کن دل ناتوان ما را

ت: واژه‌ی «دشت» در همه ابیات زیر، به جز بیت ..... دارای آرایه مجاز است.

- (۱) یکی دشت با دیدگان پر ز خون / که تا او کی آید ز آتش برون
- (۲) نهادند بر دشت هیزم دو کوه / جهانی نظاره شده همگروه
- (۳) سواران لشکر، برانگیختند / همه دشت، پیشش درم ریختند
- (۴) سراسر همه دشت بریان شدند / بر آن چهر خندانش گریان شدند

ت: با توجه به عبارت: «تا یکی از دوستان که در کجاوه انیس من بودی و در حجره جلیس، به رسم قدیم از در آمد.

چندان که نشاط ملاعبت کرد و بساط مداعبت گسترده، جوابش نگفتم.» کدام کلمه به عنوان مجاز به کار رفته است؟

- (۱) انیس (۲) جلیس (۳) کجاوه (۴) ملاعبت

ت: «جهان» در همه گزینه‌ها به جز گزینه‌ی به عنوان صنعت مجاز به کار رفته است.

- (۱) جهان، متفق بر الهیتش
- (۲) جهان ز درد فراق تو آه و ناله کند
- (۳) جهان، ای پسر ملک جاوید نیست
- (۴) جهان، دل نهاده بر این داستان

ت: در کدام جمله «دنیا» معنی مجازی دارد؟

- (۱) دنیا ارزش مردم آزاری ندارد
- (۲) این دنیا نیز روزی به پایان خواهد رسید
- (۳) دوست را بر دنیا و آخرت ترجیح می‌دهیم
- (۴) دنیا کمر به نابودی مردمان بسته است

تشخیص‌های پرتکرار: